

Havsvømningens historie

Af Jens Boe Nielsen

Fra 1920'erne til op i 1960'erne var det særligt populært at svømme langt i åbent vand. Mange steder rundt om i verden udfordrede enkelte svømmere nye specielle strækninger eller der arrangeredes regulære svømmekonkurrencer i floder, i søer og i hav.

Mest kendt af disse er svømningen over den engelske kanal, hvor der i enkelte år arrangeredes regulære internationale konkurrencer.

Også i Danmark var der en havsvømningssfeber. Det begyndte i 1927 med svømning over Øresund. I 30'erne var der i sommermånederne mange, som forsøgte sig mellem landets forskellige øer. Tættest på kanalsvømningen som institution blev her Storebæltssvømningen på 19 km, som flere klarede og som endnu flere måtte opgive at gennemføre.

Forhindringerne var ikke kun eventuelt manglende kondition. Det var vejr, vind, strøm, temperaturskift og fremfor alt penge til- og organisation af- følgebåde, proviant og ophold i nærheden af startstedet indtil det rigtige vejr måtte indfinde sig.

To danske kvinders præstationer skiller sig ud. Jenny Kammersgaards svømning i 30'erne og Greta Andersens i 50'erne.

Jenny Kammersgaard i 30'erne

På forsiden af en udgave af Politiken ser man et billede af en næsten fyldt Rådhus-

plads. I billedets undertekst står bl.a. »Billedet giver et udsnit af de mange Tusinder, som stod paa Raadhuspladsen..« »Politiet holdt glimrende Orden, men den store Plads var i lange Tider et eneste, jublende Hav af glade Mennesker«¹.

Sproget antyder, at dette ikke kan være en beskrivelse af fodboldlandsholdets hjemvenden med EM titlen i 1992. Artiklen er fra 10. august 1937, og det, der 55 år før samler så mange mennesker, er en pige som havde svømmet fra Odden til Grenaa – en distance på 42 km.

Historien om Jenny Kammersgaard er på godt og ondt også historien om en fabriksarbejderpige, som pludselig bliver berømt, om en pige, som trodser alle forestillinger om, hvad den kvindelige krop er i stand til og om en lidt naiv pige, som pludselig bliver offer for avisernes – også i 1930'erne – sensationshunger. Tilskuerne på billedet ser karakteristisk nok heller ikke mod rådhuset, men mod Politikens Hus, hvorfra redaktøren og Jenny Kammersgaard vinker ud til de mange.

Jenny Kammersgaard havde i forskellige sammenhænge forsøgt sig med lange distancer. I 1936 svømmede hun fra Snap-tun til Horsens, en distance på 18 km.

Forfatteren Niels Anesen havde læst om denne præstation og så muligheden for nogle gode historier i en pige, som kunne og ville svømme langt. En henvendelse til Politikens Hus fik også redaktøren Emil Andersen² til at se mulighederne for et par sensationelle historier.

Jenny Kammersgaard, som på dette tidspunkt var 17 år og med en fremtidig karriere som fabriksarbejderske, var naturligt nok villig til at prøve kræfter med større udfordringer, når nu andre ville betale. Målet skulle være at foretage den længste svømning en kvinde nogensinde havde foretaget og strækningen skulle være fra Sjællands Odde til Grenaa i Jylland en strækning på 42 km, som p.g.a vind og strøm formodedes at blive omkring dobbelt så lang.

Kattegatbetvingersken³ – et fysiologisk mysterium

Politikeren organiserede derfor et hotelophold på Sjællands Odde, Zone-korpsets redningsbåd og en fiskekutter som ledsagebåd, hvori man udover skipper anbragte en livredder Gregersen, filmfotograf Maa-gaard, sportsjournalist Magnus Simonsen, forfatteren Niels Anesen og en læge Dr. Præst.

Fiskekutteren fungerede som den egentlige følgebåd, mens Zone-korpsets båd skulle sejle forud og måle strømforhold og derved fastlægge den nemmeste rute. Zone-korpsets båd skulle også med sit radioudstyr holde pressen orienteret.

Lægen skulle få en væsentlig indflydelse på resultatet. Den største modstand blev ikke vandet, men lægens forestilling om grænserne for kvinders fysiske formåen.

Den 7.7.1937 tog man afsted kl. 04.00 om morgenen. Da Jenny Kammersgaard havde svømmet i 20 timer, havde hun tilbagelagt omkring 60 km. Det var midnat og man var kun et par kilometer fra kysten. Lægen havde flere gange undervejs søgt at overtale Jenny Kammersgaard til at standse under hensyntagen til hendes helbred, men blev hver gang afvist af Jenny Kam-

mersgaard selv, som hverken var træt eller søvngig. Med henvisning til at det var ved at være mørkt, hvorfor det var svært at følge Jenny Kammersgaard med projektøren og til at hun lå i modstrøm, og derfor kun kom langsomt fremad, forlangte lægen, at svømningen skulle standses. Jenny Kammersgaard protesterede voldsomt, men på lægens forlangende trak man hende op af vandet.

Man sejlede tilbage til Sjællands Odde, hvor lægen forlangte Jenny Kammersgaard kørt til hospitalet i ambulance, igen under Jenny Kammersgaards protester. Da Jenny Kammersgaard øjensynlig var den mest friske og da ambulancen nu alligevel var der, brugte man den som transportmiddel til hotellet. Lægen havde vanskeligt ved at fastholde sit krav om hospitalsindlæggelse eftersom det var journalisten, der lagde sig til at sove på båren.

Efter at have gennemført turen over Kattegat en måned senere, finder en anden læge Dr. H. Meincke, at det er »et uløseligt mysterium«⁴, at det overhovedet kunne lade sig gøre. Meddelelsen om den utrolige præstation går verden rundt. I Tyskland beder man om lov til at foretage en lægeundersøgelse, for at finde ud af, hvad der kan være den fysiologiske forklaring på, at en kvindekrop har kunnet udholde en sådan anstrengelse.⁵

Selve svømningen

I luftlinie er der 42 km fra Odden til Grenå. Med- og modstrøm har imidlertid en voldsom virkning på afdriften og man vurderede den tilbagelagte distance til at være 61 km, hvad der i medierne hurtigt voksede til 70 km og siden til 75 km.⁶ Forsigtigt antydes »at mere nøgterne Iagttagere kommer til det Resultat, at hun i Virkeligheden kun har tilbagelagt ca. 42 km«. Men en verdens-

»Den svømmende smørrebrødsjomfru« Lilli Andersen hjælper Jenny Kammergaard med at blive indsmurt i fedt før Østersøsvømningen i 1938.

rekord er alle enige om, at det er. Hvad der egentlig er verdensrekorden, er lidt uklart. Senere henvises til den svømmede distance, som naturligvis må bero på bådførerens vurdering og til selve opholdstiden i vandet.

Et indtryk af de udgifter, som var forbundet med leje af både, hotelophold osv. får man i »Horsens Folkeblad«, der »oplyser, at Jennys Træningssvømninger v. Samsø og Odden-Svømningen har kostet 10.000 kr. For Telefonopringninger kunne der købes et husmandssted.«⁷

Blandt de udenlandske aviser, der skrev om bedriften, kom der fra Daily Mail i England et tilbud om en kanalsvømning.

Med rejse og ophold betalt, blev der også stillet større summer i udsigt.

Jenny Kammergaard svømmede imidlertid ikke over kanalen i den omgang. I et interview forklarer hun, at hun ikke kan »lide Distancer, som er svømmet før«⁸.

Virkeligheden var nok, at hun nok kunne klare en kanalsvømning, men at det ville blive væsentligt langsommere end andres tider. Mange havde svømmet denne distance, så mange at der var registrerede verdensrekorder ned til 11 timer og 5 min.

Dette ville Jenny Kammergaard ikke kunne konkurrere med. Faktisk havde hun ikke nogen særlig god svømmeteknik. Hun

havde på dette tidspunkt kun svømmet i 3 år, og beherskede kun en langsom brystsvømningsteknik, hvor hovedet hele tiden er løftet over vandet. På svømmeturen kunne skibets besætning derfor også underholde hende med forskellige melodier spillet på en medbragt grammofon og med sang. Det meldes, at hun ind imellem også selv sang med, hvad der tyder på, at svømningen ikke har været den store anstrengelse for hende.

En smule buttethed og påsmøring af 10-15 kg grafit og koncistensfedt gjorde, at hun flød godt og uden videre kunne svømme i 10-15 graders varmt vand uden på noget tidspunkt at komme til at fryse.

Med en langsom frekvens: ca 21-35 tag pr. min og uden at skulle bære sin egen kropsvægt blev belastningen aldrig så høj, at det fysiske arbejde blev begrænsningen for præstationens gennemførelse. Det lave svømmetempo gav hende imidlertid store problemer i mod- eller sidestrøm. Over Kattegat var der et par strømbælter, hvor der meldes om kun få meters fremdrift pr. time. En evne til her at kunne svømme crawl ville utvivlsomt have ført hende hurtigere igennem strømmen, men naturligvis også tæret mere på energien.

I samme interview⁸ fortæller hun, at hun undervejs på turen har taget et kilo på i vægt. Hun fik altså nok at spise og drikke, samtidig med, at hun kun har haft en lille varmeafgivelse.

Hun trænede ikke. I den måned, der gik fra det afbrudte forsøg til det gennemførte, var hun ikke i vandet, bortset fra en 10 km nattesvømning et par dage før. Hun skulle her indvie nogle rekningsruller og fik pludselig ideen om at svømme fra Sverige til Hornbæk, hvor hun kom i land 7½ time efter start. Næste dag omtaler Politiken hende som »Politikens Kattegatssvømmer-ske«.⁹ Avisen betaler omkostningerne, or-

ganiserer følgebåde m.v. og får første-håndsrätten til historierne.

Begrænsningen for hendes formåen bestod alene i, hvor længe hun kunne holde sig vågen. Da hun året efter har svømmet over Østersøen konstaterer den medfølgende læge, at hun har normal temperatur, en puls på 66 og et blodtryk på 120 umiddelbart efter at have svømmet i 40 timer.

Motivationen består i at overgå sig selv og være den første, som udfører en bedrift. Når præstationen er udført, betragter hun den også som fuldendt. Den tilsyneladende modsætning, der består i, at man på en gang udfører en målbar opgave på en bestemt tid, som udråbes som verdensrekord og som på den anden side ikke forventes at blive udfordret, bekymrer ikke. Da Lilli Andersen slog Lizzie Tanzers rekord over Storebælt betegner Jenny Kammersgaard det ligefrem som »modbydeligt af hende, at hun ikke kan lade den anden beholde Rekorden«¹⁰.

D. 7.-8. august 1937 lykkedes det efter hårde strabadser at komme over Kattegat, der på dette tidspunkt svingede mellem 16 grader de varmeste steder og 11 grader de koldeste.

Hun havde i måneden mellem de to forsøg haft bopæl på Hundested badehotel som sponsorerede opholdet. Politiken arrangerede besøg rundt omkring i forskellige provinsbyer, hvor hun blev flot modtaget på rådhuset i overværelse af mange mennesker. Politiken skrev artikler og holdt derved liv i historien.

Som ved den første tur måneden før organiserede Politiken følgebådene, igen med samme besætning, dog med en anden læge. Turen forløb som sidst, med de samme besværligheder: strøm og afdrift, men i løbet af 29 timer blev de i fugleflugtslinie 42 km tilbagelagt. I flere aviser udlægges distancen til ca 90 km på grund af afdrif-

ten¹¹. Det er næppe rigtigt. Det ville svare til 8 min pr. 400 m. Ragnhild Hveger havde på dette tidspunkt verdensrekorden på netop 400 m fri svømning (crawl i svømmehal) som lød på 5.14. Niels Anesen hævder i sin bog, at distancen var »videnskabelig kontrolleret af to navigatører«¹², at flere steder havde Jenny Kammergaard en medstrøm på 3 km pr. time således at hun skød en fart af 5 km. pr. time.

På trods af at distancen ikke opregnes til de 42 km, men væsentlig mere og på trods af, at ingen tidligere har svømmet en tilsvarende distance, udråbes præstationen som verdensrekord.

Der arrangeres en Danmarksturne med besøg i alle lidt større provinsbyer. Over alt samler det mange mennesker, og begivenhederne dækkes usædvanlig tæt af pressen. Der skrives vers og sange, en kunstner laver en statue, der produceres vittighedstejninger, og Aage Steentoft komponerer en Jenny Kammergaardvals. Lykønskningerne strømmer ind fra alle steder i verden bl.a. også fra Adolf Hitler.

I København lanceres svømningen som en helt ufattelig præstation, og overalt hvor hun færdes bliver hun genstand for usædvanlig opmærksomhed.

Senere på året inviteres hun til Sverige, Norge og Tyskland.

Stor omtale gav det, at Jenny Kammergaard ved præstationen blev professionel. Af Grenaa kommune fik hun 500 kr og senere af Horsens 2000 kr. Hertil en mængde gaver af de forskellige byer og mindre reklameindtægter. Dog afslår hun et tilbud om 10.000 kr. for at optræde med sin historie i cirkus »Brødrene Schmidt«.

I perioden mellem de to Kattegatsvømninger havde man overtalt Jenny Kammergaard til at lade sig fotografere i reklameøjemed. Det var hun selv ikke umiddelbart særlig begejstret for, men i dagene

efter den vellykkede Kattegatsvømning optræder hun i reklamer for 6-7 forskellige produkter.

»Det mangelde bare, at en jævn Pige som Jenny Kammergaard ikke skulde kunne tage de samme Fordele af sin Bedrift som F.eks. Forfatteren, der skrev Melodien, der blev væk!« skrev BT¹³.

Niels Anesen skrev hurtigt sin bog om Jennys bedrifter, og den kunne således udkomme allerede i efteråret 1937. Alene eller sammen med Jenny Kammergaard drager Niels Anesen riget rundt for mod betaling at holde foredrag om Jennys Kattegatsvømning.

Kattegatrekorden bliver slået

Også private virksomheder deltager i omtalen. Et københavnsk firma udsætter gennem »Politiken« 5000 kr. for en rekordsvømning over Kattegat i 1938.

Det får Sally Bauer fra Sverige til at crawlsvømme over på 18 timer – 11 timer hurtigere end Jenny Kammergaard. I »Stockholmstidningen« skriver Oscar Söderlund, at det »sætter Danskeren på hendes rette Plads som Svømmerske. Det viser sig nu, at hendes i og for sig fænomene Konditionspræstationer ligger i, at hun flyder let og synes at kunne udholde Kulden i Vandet praktisk talt saa længe det skal være. Og kan man bare ligge tilstrækkeligt længe, bør man ogsaa kunne drive sig et Stykke frem, men dette er ikke, hvad vi forstaar ved Svømning«¹⁴.

Også fra Norge kommer der kritik: »Vi haaber, at denne danske Distancesyge ikke griber for meget om sig heroppe hos os. Det er den Slags Ting, der skader Sportens gode Sag – lad os slippe for at faa alle hendes ejendommelige Paafund telegraferet herop, som om det skulde have noget med Sport at gøre. Det hører hjemme i Amerika«¹⁵.

Ekstra Bladet interviewer de to svømmere. Jenny Kammergaard anerkender, at det er »en rask og glimrende svømning«, men påpeger, at Sally Bauers tilbagelagte distance kun er halvt så lang, som hendes egen. Omvendt hævder Sally Bauer, at hun svømmer dobbelt så hurtigt som Jenny Kammergaard¹⁶.

Præstationen som forbillede

De fleste danske aviser ser Jenny Kammergaards præstation som noget nærmest overmenneskeligt, men bruger den også som forbillede for tidens ungdom:

»Hendes Maraton-Svømning har den samme Betydning, som Maraton-Løbene i det gamle Grækenland, at opflamme Ungdommen til sund Kappelstrid. Unge Mennesker vil drømme om at blive den næste Jenny Kammergaard og vil gå i en Træning, der hærder og udvikler deres Legeme og deres Vilje, og vi tør haabe, at Antallet af Drukneulykker, som netop de sidste Dage har kunnet opvise et Par særligt uhyggelige Eksempler paa, maa tage yderligere af«¹⁷.

Andre så dog et problem i samme. Søren Jyde skriver i Jyllandsposten, at »Sport skal jo netop være af en Natur, saa vi alle ved Træning kan komme til at udføre gode Præstationer, uanset om vi er udrustet med specielle og overmenneskelige Evner« .. »Hvem ved, hvor mange af de unge, som er blevet revet bort af Havet i denne Sommer, der kunne have været sparet, saafremt de ikke var opægget til at sætte sig selv paa en Styrkeprøve, hvis Udfald for alle andre end dem selv maatte synes ganske utvivlsomt«¹⁸.

Året efter svømmer hun fra Gedser til Warnemünde: 52 km på 40 timer og 30 min – og igen modtages hun fra Politikens hus. »En kvart Million Københavnerne fejrede

hende med Jubel og Bifald«.¹⁹ Denne svømning har en radioforretning som medsponsor.

Da hun året efter vil gentage præstationen, som et bevis på at hun, efter at have mistet rekorden over Kattegat, stadig kan svømme, må hun selv aftale med en lokal fisker og selv betale udgifterne. Der er ikke længere salg i de lange svømninger.

Den engelske Kanal

Uden for Danmark arrangeredes også mange langdistancesvømninger. Legendarisk bliver svømning over den engelske Kanal.

Kaptain Webb svømmede som den første fra Dover til Calais i 1875 på 21 timer og 45, og siden hen har mange gjort forsøget.

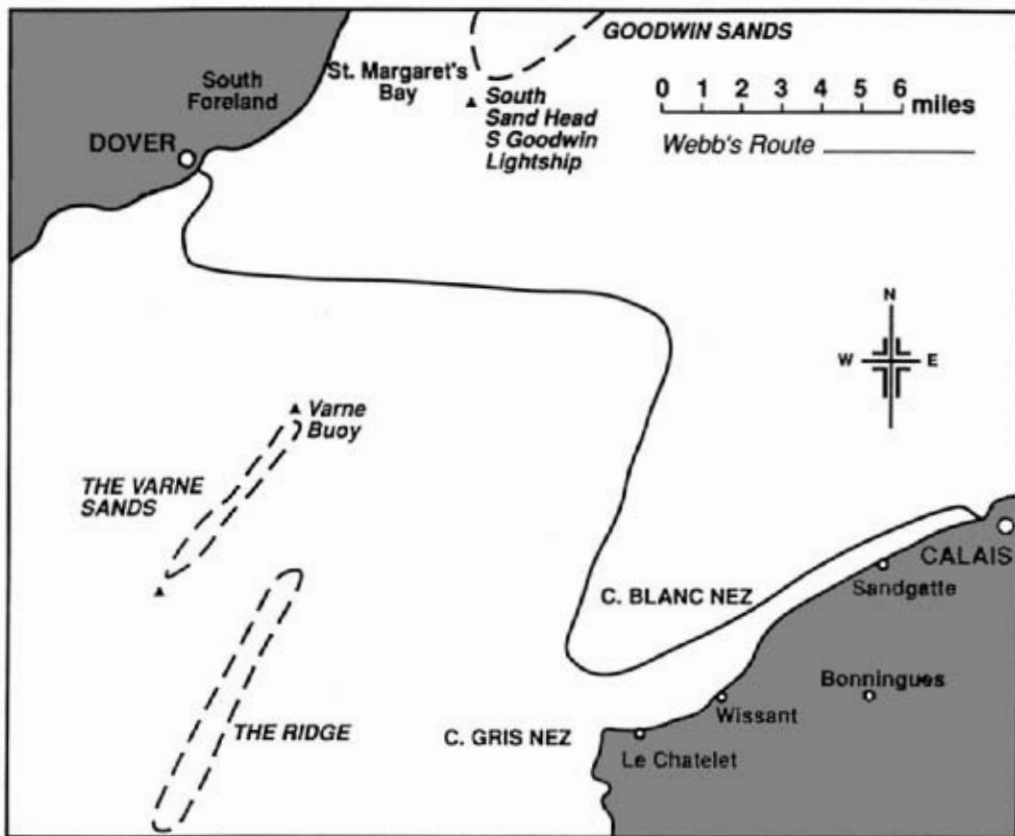
Jenny Kammergaard svømmede over to gange i henholdsvis 1950 og 1951.

Den korteste strækning over Kanalen går mellem Cap Gris Nez i Frankrig til Dover i England. Det svarer til 33 km. Udover ofte stærk trafik af skibe, kraftig vind, tåge, regn, vandmænd, brændmænd, temperaturskift og store bølger med eventuel efterfølgende søsyge eller indtagelse af saltvand, er tidevandet og timing i forhold her til den altafgørende faktor.

Der er ganske store forskelle i vandstanden i flod og ebbe-situationerne. Det betyder stærk strøm parallelt med kysten. Kaptain Webb tilbagelagde nærmest zig-zag kurs over kanalen af den årsag. Svømmer man for langsomt risikerer man at blive drevet med af strømmen, hvorved man kan komme til at forlænge den svømmede distance til mere end det dobbelte.

Netop strømforholdene i kanalen betyder også, at turen fra Frankrig til England hævdedes at være meget hurtigere end den modsatte vej, men efterhånden som svømmefarten er sat op og elektroniske målein-

Kaptain Webbs rute fra Dover til Calais. (fra Channel Swimming Associations regelbog)

strumenter er taget i brug kan svømningen tilrettelægges, så der ikke bliver forskel. I dag er bedste tid 7 timer og 18 min. og svømmet fra England til Frankrig.

Det skulle tage 48 år før det i 1923 lykkedes for italieneren Tiraboschi af svømme hurtigere end Kaptain Webb, dog fra Frankrig til England. I mellemtiden var det kun lykkedes for englænderen Burgess i sit trettende forsøg at komme over i 1911.

I 1926 svømmede den første kvinde Gertrude Ederle fra USA over og det skabte en øget interesse for at krydse kanalen. Så stor, at enkelte forsøgte at snyde sig til rekorder, hvad der i 1927 førte til dannelsen af the Channel Swimming Association

(CSA), som dermed påtog sig den opgave at kontrollere fremtidige rekordforsøg.

Et af de første forsøg man kontrollerede var en engelsk olympisk vandpolospiller Temme, som med 7 års mellemrum krydsede kanalen begge veje, og som siden slog sig op som »kanal-ekspert« og rådgav andre, som ville forsøge sig.

Anmeldelse af et rekordforsøg kostede i 50'erne 150 Pund, som gik til kontrollen af selve forsøget. En observatør fra CSA skulle – og skal stadig – følge med ledsagebåden under hele svømmeturen. For en privat, som ønskede at krydse kanalen skulle dertil lægges udgiften til følgebåd, rejsen til startstedet, rejsen hjem fra an-

Billy Butlin, som organiserede og betalte kanalsvømningerne i 1957 og 1958 omgivet af de to som gennemførte i 1957: Greta Andersen og Ken Wray fra England. Den store pokal er nu i Greta Andersens ejendom.

komststedet og kosten i perioden op til selve starten, som ofte måtte udsættes p.g.a. vejrliget. Det var derfor kun de færreste, som alene havde råd til at organisere en kanalsvømning.

Under krigen og umiddelbart efter var der ingen der tænkte på kanalsvømning. Risikoen for også at få miner som modstandere, kunne nok afholde fra at forsøge.

De to gange som Jenny Kammergaard svømmer over i 1950 og 1951 blev arrangeret som rene konkurrencer.

Som i Danmark var det en avis, Daily Mail som forestod arrangementet. Avisen

udskrev en konkurrence, idet man inviterede de absolut bedste langdistancesvømmere fra forskellige lande og betalte transportudgifter og ophold. Man kunne også søge om at måtte deltage. Af de ca. 150 ansøgninger til konkurrencen i 1951 udtoges 24 svømmere fra 11 nationer. Fra Danmark deltog desuden Lilli Andersen og Edmund Olsen, som dog begge opgav undervejs. Kun 7 mænd og 2 kvinder gennemførte svømningnen. Enhver, som klarede kanalturen, var sikret ca. 5000 kr. i præmie. Vinderen ville få 20000. Jenny Kammergaard blev nr. 2 blandt de 6 startende

kvinder. Hun havde i mellemtiden uddannet sig til svømmelærerinde i Paul Petersens institut og dermed også begyndt at træne systematisk og forbedret sin teknik.

Det er en hotelejer og rigmand Billy Butlin som i 1956 tager sig for at arrangere kanalsvømmingskonkurrencer igen. Han inviterer som »Daily Mail« de bedste svømmere fra mange nationer, betalte alle udgifter til transport, ophold mv. og sikrede sig derved naturligvis også en stor spredning af omtalen.

Svømmerne tog til England ved Dover, hvor Billy Butlin havde et af sine store eksklusive hoteller. Her blev alle svømmerne indkvarteret i en uge før konkurrencen. Der var daglig træning under overværelse af hotellets øvrige gæster og naturligvis pressen i hotellets store swimmingpool indtil vejrudsigten meldte om godt vejr.

Præmien var sat til 10000 kr. (1000 Pund) og til en pokal til en værdi af 20000 kr. som kunne vindes til ejendom, af den som vandt kanalsvømningen tre gange. Billy Butlin arrangerede dog kun sine kanalsvømninger i 1957 og 1958.

Greta Andersen, som var på højden af sin svømmekarriere i 40'erne med medaljer ved OL på sprintdistancerne i 1948, var begyndt på havsvømning og blev begge gange inviteret med sin træner og mand.

Begge gange vandt Greta Andersen svømningen. I 1957 gennemførte kun to af de 21 startende og i 1958 svømmede hun som den hurtigste kvinde nogen sinde på 11 timer 01 min.

I 1958 deltog fra Danmark foruden Greta Andersen, Elna Andersen og Gunnar Poulsen.

Konkurrencen i 1958

Kl. 22.00 d. 21.8.1958 fløj de 21 deltagere fra Dover til Calais, hvorefter de i bus kør-

te ud til stranden, hvor de kunne indsmøre sig i lanolin før starten. Netop som man var klar til at begive sig afsted, fik man meddelelse om at vejret ville blive for hårdt, så man tog hele turen tilbage til Dover igen iført badedragt og fedt.

Næste dag lykkedes det så med samme tidsplan. Efter indsmørringen var man parat til starten, som gik kl. 02.00 ved at man vadede ud til båden, og så begyndte svømningen.

Gunnar Poulsen fortæller i et interview²⁰, at han var meget dårligt forberedt. Han havde ingen træner, som mange af de andre, til at hjælpe med at smøre ham ind. Så han fik ikke fedt på ryggen. Værre var det, at han ikke kunne engelsk, så han kunne ikke kommunikere med bådens personale. Da man var 30 svømmere og derfor også 30 både, var det meget vanskeligt i mørket at finde den båd, der var blevet en tildelt. Efter få kilometer sprang elastikken i badebukserne, så han efter hvert brystsvømmings-tag, måtte trække bukserne op igen. Da svømningen skulle afsluttes med at svømmeren selv skulle gå 5 m ind på badestranden, var det udelukket, at han lod bukserne glide! Han valgte derfor at opgive halvvejs.

Kun 5 af de 30 startende gennemførte svømningen. Greta Andersen modtog de 1000 pund og kunne fortælle, at hun i 1958 alene havde svømmet 70.000,- kr. hjem i præmier vundet ved konkurrencer i åbent vand²¹. I 1959 afviklede Billy Butlin ikke konkurrencer, men Greta Andersen svømmede selv over i tiden 15 timer og 25 min., hvorefter Billy Butlin forærede hende pokalen til ejendom.

Som for Jenny Kammergaard 20 år før blev der for Greta Andersen i 1958 arrangeret heltemodtagelse af mange tusinde mennesker samlet på bredden i Dover, såvel som i København, da hun kom tilbage hertil.

I 1964 forsøgte Greta Andersen med en privat tilrettelagt tur at blive den første kvinde, der svømmer kanalen: tur-retur med start fra England. Hun svømmede til Frankrig på 13 timer 14 min. (hurtigste tid for en kvinde den vej), men må opgive efter yderligere 10 timers svømning i hård sø. I 1965 svømmede hun fra England til Frankrig på 13 timer og 49 min.

I 1960 satte en anden dansker Helge Jensen verdensrekord ved, som mellemtid, i en dobbelttur at svømme fra Frankrig til England på 10 timer og 40 min.

Sidste gang, der har været afholdt særligt tilrettelagte konkurrencer, har været i perioden 1975 – 1981, hvor Prins Faisal Bin Fahd Bin Abdul Aziz fra Saudi Arabien har organiseret og betalt i stil med de tidligere konkurrencer.

Der er stadig mange som forcerer Den engelske Kanal. CSA oplyser, at der har været gjort omkring 6500 forsøg, hvoraf ca. 10% er lykkedes.

CSA har fra Kaptajn Webb til d. 31.12.1995 registreret 761 gennemførte svømninger af 485 forskellige svømmere (324 mænd og 161 kvinder fra 42 forskellige lande). Heraf er 22 dobbeltture og 3 stk. tredobbeltture.

CSA kan oplyse, at der i 1996 er anmeldt ca. 60 svømmere, som vil forcere kanalen. De skal hver regne med en udgift på ca. 1000 pund til følgebåd og CSA-observatøren for deres anstrengelser. CSA har udfærdiget en mængde informationsmateriale, for dem som måtte have lyst til at forsøge sig²².

Noter

1. Politiken d. 10.8.1937
  2. Emil Andersen skrev under pseudonymet »Mr. Smile«
  3. Flere af langdistancesvømmerne var så populære, at de fik øgenavne: Jenny Kammersgaard blev kaldt »Kattegat-betvingersken«, Lilli Andersen »Den svømmende Smørrebrødsjomfru« og Edmund Olsen for »Mælkekusken«.
  4. Morgenavisen i Bergen d. 13.8.1937
  5. Ekstrabladet d. 13.8.1937
  6. Politiken d. 8.7. 1937
  7. Horsens Folkeblad d. 9.7.1937
  8. Horsens Folkeblad d. 9.7.1937
  9. Politiken d. 2.8.1937
  10. Politiken d. 2.8.1937.
  11. Demokraten d. 9.8.1937
  12. Jenny Kammersgaard og Niels Anesen: »Svømmeturen«, Gyldendalske boghandel, Nordisk Forlag, 1937 s. 79
  13. BT d. 10.8.1937
  14. Stockholmstidningen d.3.8.1938
  15. Morgenbladet d. 4.8.1938
  16. Ekstra Bladet d. 5.8.1938
  17. Horsens Folkeblad 9.8.1938
  18. Jyllandsposten d. 17.8.1938
  19. Politiken d. 1.8.1938
  20. Interview med Gunnar Poulsen d. 17.5.96
  21. Politiken d. 24.8.1958
  22. Channel Swimming Association, Hon. Secretary, Michael Oram, The Hermitage, 12 Vale Square, Ramsgate, Kent, England
- Tak til Albert Rasmussen fra Horsens Sportsarkiv, Gasvej 17, 8700 Horsens for udlån af Jenny Kammersgaards scrapbøger.